

9-1-2539

การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เข็นบิดาของนักศึกษาเรียนพยาบาลในกรุงเทพมหานคร

พิทักษ์ คู่เจริญถาวร

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/jdm>

Part of the [Demography, Population, and Ecology Commons](#)

Recommended Citation

คู่เจริญถาวร, พิทักษ์ (2539) "การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เข็นบิดาของนักศึกษาเรียนพยาบาลในกรุงเทพมหานคร," *Journal of Demography*. Vol. 12: Iss. 2, Article 4.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/jdm/vol12/iss2/4>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Demography by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาของนักเรียนอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร*

พิทักษ์ คู่เจริญถาวร

ความเป็นมา

การพัฒนาให้เด็กเจริญเติบโตสมบูรณ์ทั้งกายและใจ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีศักยภาพในการดำเนินชีวิตและช่วยเกื้อกูลประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ามีผลจากการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเริ่มจากครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกที่ได้ประสบและสัมผัสกับเด็ก Bomar (1989) กล่าวว่า การเลี้ยงดูบุตรถือว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่ทั้งบิดาและมารดาจะต้องมีส่วนร่วมกันหรือช่วยเหลือกัน ในสังคมปัจจุบันนั้น สตรีมักจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น บทบาทของบิดาและมารดาก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย คือผู้ชายจำเป็นต้องเข้ามาช่วยในการทำงานบ้านหรือเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น อย่างไรก็ตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ชี้ให้เห็นว่าบิดาในลักษณะของวิถีชีวิตของคนไทยนั้น มักจะมีค่านิยมที่ไม่ยอมช่วยเหลือมารดาในด้านงานบ้าน รวมถึงการเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะเรื่องการเลี้ยงดูบุตรนั้น มักจะมองว่าเป็นเรื่องของผู้หญิงควรจัดการเอง ผู้ชายไม่ควรเข้าไปมีส่วนร่วม เนื่องจากต้องมีหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว (สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2534: 3)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของบทบาทของชายที่เป็นบิดาในปัจจุบันในการแบ่งเบาภาระงานบ้านของภรรยา รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้นจึงสนใจศึกษาบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร โดยมุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มบิดาที่มีบุตรอยู่ในโรงเรียนระดับอนุบาลศึกษาในกรุงเทพมหานคร

* บทความนี้คัดย่อมาจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบของพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร

แนวคิดเชิงทฤษฎี

ในปัจจุบันองค์กรหลายแห่งที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและนักจิตวิทยาได้เห็นความสำคัญของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร จึงได้แนะนำและชี้ชวนให้ชายที่เป็นบิดาเข้ามามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้นกว่าเดิม มีผู้สนใจศึกษาพฤติกรรมของชายที่เป็นบิดาในเรื่องนี้ดังตัวอย่างเช่น

Duvall (1971: 225) ได้แบ่งพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดาออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร ได้แก่ การดูแลให้บุตรได้รับสารอาหารต่างๆ การรักษาความสะอาดร่างกายของบุตร การสวมใส่เสื้อผ้า และการดูแลความสะอาดเสื้อผ้าของบุตร การจัดเตรียมเครื่องใช้สำหรับบุตร การดูแลในขณะที่บุตรมีอาการเจ็บป่วยหรือไม่สบาย

2. การส่งเสริมพัฒนาการของบุตร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับบุตร การเล่นกับบุตร และการจัดหาของเล่นให้กับบุตร

3. การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับบุตร ได้แก่ การจัดสถานที่ภายในบ้านให้ปลอดภัยจากรบควนต่างๆ เช่น ยุง แมลงวัน แมลงสาบ เสียงดัง แสงสว่างที่มากเกินไป เป็นต้น

ขณะที่สำเนียง แย้มสอาด (2529: 20) สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดาไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้ให้สิ่งของเครื่องใช้และเครื่องเล่นแก่บุตร ด้านการให้เวลาเป็นเพื่อนเล่นกับบุตร ด้านการดูแลขณะปกติและเจ็บป่วย ด้านการให้การปกป้องคุ้มครองจากอันตรายต่างๆ และด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัวและสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาจากผลงานที่กล่าวมาและผลงานอื่นๆ ได้ 5 ประเภทด้วยกันคือ

1. การมีส่วนร่วมวางแผนและจัดเตรียมเพื่อบุตร
2. การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของบุตร
3. การมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพขณะที่บุตรเป็นปกติและขณะที่บุตรเจ็บป่วย

4. การมีส่วนร่วมปกป้องคุ้มครองอันตรายที่เกิดกับบุตร
5. การมีส่วนร่วมเป็นสื่อกลางของครอบครัวและสังคม

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานหลักไว้ว่า ชายที่มีลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรที่แตกต่างกัน น่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจพบว่า ชายที่เป็นบิดาและภรรยาจะประกอบอาชีพที่สอดคล้องสัมพันธ์กันสูง ถ้าภรรยาประกอบอาชีพค้าขายหรือทำกิจกรรมส่วนตัวอยู่ที่บ้านย่อมแสดงบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรได้เต็มที่ ในทำนองเดียวกันชายที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพที่เป็นกิจการของตนเองย่อมจะแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรได้มากกว่าชายที่ประกอบอาชีพอื่น (เกื้อ วงศ์บุญสิน, 2534: 18) ส่วนทางด้านสถานภาพการทำงานนั้นพบว่า ชายที่ประกอบอาชีพอยู่กับบ้านมีเวลาในการดูแลบุตรมากกว่าชายที่ประกอบอาชีพนอกบ้าน (Peek, 1975: 17-25)

เดือนใจ อินทุโสมมา (2517: 63-64) พบว่าชายที่มีภรรยาทำงานอยู่ในบ้านจะมีโอกาสเลี้ยงดูบุตรน้อยกว่าชายที่ภรรยาทำงานนอกบ้าน และชายที่มีภรรยามีสถานภาพเป็นลูกจ้างจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่ภรรยามีสถานภาพเป็นนายจ้างและผู้ทำงานให้กับครอบครัว

ด้านรายได้ของครัวเรือนนั้น Murphy (1980: 43) กล่าวว่า ชายที่เป็นบิดามีฐานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนปานกลางและสูง มักจะมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่เป็นบิดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอื่นๆ (สุวรรณณี ศรีจันทร์ธาดา, 2527: 72; ประภารัตน์ ทวีเกียรติตระกูล, 2528: 72; นุชรา บุญกนก, 2531: 49)

2. ปัจจัยทางสังคม พบว่า บิดาที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลบุตรได้มากกว่าบิดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ (เพ็ญศรี พิชัยสนธิ และคณะ, 2531: 45) ส่วนด้านแบบของครอบครัวนั้น การศึกษาของสำเนียง แยมสอาด แสดงว่า บิดาที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ด้านการช่วยงานบ้านนั้น จากการศึกษาของ Cambell และ Farkas (1976) ซึ่งศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูบุตรของคู่สมรส พบว่า ชายที่เป็นบิดาส่วนใหญ่ที่รับภาระงานต่างๆ ภายในบ้าน ก็จะเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูบุตรด้วย

3. ปัจจัยทางประชากร พบว่า บิดาที่มีบุตรมากจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรน้อยลง (เพ็ญศรี พิชัยสนธิ และคณะ, 2531: 45) ส่วนด้านอายุของบิดาในการศึกษาของสุวรรณณี ศรีจันทร์ธาดา (2527: 72) พบว่า บิดาที่มีอายุสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าบิดาที่มีอายุต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี พิชัยสนธิ และคณะ (2531: 45) รวมทั้งของสำเนียง แยมสอาด (2529: 85)

นอกจากนี้ด้านระยะเวลาสมรสยังพบว่า บิดาที่เพิ่งแต่งงานนั้นจะมีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรน้อย (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน, 2526: 185) ส่วนอิทธิพลของการเคยมีบิดาเป็นผู้ดูแลมาก่อนนั้นพบว่า บิดาที่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อและแม่ในวัยเด็กจะมีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรมากด้วย (โสพิน สุวรรณกุล, 2535: 77-78)

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้กำหนดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา เป็นกรอบเวลาอ้างอิงในการแสดงพฤติกรรมของบิดา และระดับความเข้มของพฤติกรรมนั้น ได้แบ่งเป็น 4 ระดับคือ 1) ไม่เคยปฏิบัติเลย 2) ปฏิบัติเป็นบางครั้ง 3) ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ และ 4) ปฏิบัติเป็นประจำ โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กำหนดระดับความเข้มของพฤติกรรมของผู้ตอบเอง และผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นบิดาของบุตรคนดังกล่าวเท่านั้น

แหล่งข้อมูลที่ใช้ และวิธีการเก็บข้อมูล

ประชากรในการศึกษานี้ คือบิดาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ส่วนการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (stratified two-stage sampling) โดยที่การเลือกโรงเรียนเป็นการเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่ 1 และการเลือกรายชื่อนักเรียนในแต่ละห้องเรียนเป็นการเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่ 2

1. การเลือกตัวอย่างขั้นที่ 1 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จากรายชื่อโรงเรียนรัฐบาลจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2537 และรายชื่อโรงเรียนเอกชนจากคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในปี พ.ศ.2537 (systematic sampling) ซึ่งโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 46 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 843 โรงเรียน เพื่อให้จำนวนตัวอย่างมีความหลากหลายเพียงพอ สัดส่วนของโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนที่ใช้ในการสุ่มจึงมีอัตราส่วน เท่ากับ 1:3 ได้จำนวนโรงเรียนเอกชน 15 โรงเรียน และโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 5 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียนที่ตกอยู่ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 20 โรงเรียน

2. การเลือกตัวอย่างขั้นที่ 2 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบมีระบบ จากบัญชีรายชื่อของนักเรียนอนุบาลทั้งหมดทุกชั้นปีของแต่ละโรงเรียน ขนาดของตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนที่กำหนดไว้คือ 50 ราย ขนาดตัวอย่างรวมทั้งหมด 1000 ราย

ดังนั้นหน่วยตัวอย่างของการศึกษานี้คือ ชายที่เป็นบิดาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร โดยเลือกแจกแบบสอบถามเฉพาะบุตรที่อยู่กับบิดาไม่ต่ำกว่า 1 ปี ทั้งนี้ได้ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นในการนำแบบสอบถามฝากให้เด็กนักเรียนนำไปยังบิดาและนัดวันรับคืน ในแต่ละโรงเรียนสามารถรวบรวมแบบสอบถามได้คืนเฉลี่ยร้อยละ 75 ได้จำนวนหน่วยตัวอย่างทั้งหมด 730 ราย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ตอบแล้วทั้งหมด 730 รายมาหาความเที่ยงของแบบวัดพฤติกรรมของบิดา โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (the alpha-coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. วิเคราะห์รูปแบบของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร โดยใช้ค่าร้อยละของจำนวนประชากรที่แสดงบทบาทในการเลี้ยงดูบุตร

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากับตัวแปรอิสระต่างๆที่ศึกษา โดยตัวแปรอิสระสลับกันเป็นตัวแปรตามความเหมาะสม ใช้ค่าร้อยละและการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ รวมทั้งการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ด้วยค่าสถิติไคสแควร์

3. วิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากับตัวแปรอิสระต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (multiple classification analysis) เพื่อศึกษาความแตกต่างของหน่วยวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระว่า มีปริมาณความแตกต่างกันมากน้อยเท่าใดในเรื่องของตัวแปรตาม

ลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้น ค่าร้อยละเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการถ่วงน้ำหนักแล้ว (weighted percent)

ผลการวิจัย

รูปแบบของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ของชายที่เป็นบิดาจะอยู่ที่ รูปแบบการเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุตร รองลงมา ได้แก่ การเป็นสื่อกลางของครอบครัวและสังคม, การเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของบุตร, การเป็นผู้ดูแลสุขภาพขณะที่บุตรเป็นปกติและเจ็บป่วย และการเป็นผู้วางแผนและจัดเตรียมเพื่อบุตรตามลำดับ เมื่อนำรูปแบบต่างๆของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมาจัดกลุ่มเพื่อจัดระดับความต่ำสูงของพฤติกรรมก็พบว่า ในกลุ่มชายที่มีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีร้อยละมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มชายที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ และกลุ่มชายที่มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับสูง เมื่อนำปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของชายที่เป็นบิดาเข้ามาพิจารณาร่วมกับการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตารางไขว้ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ปัจจัยทางประชากร

1. อาชีพ จากผลการวิเคราะห์ในระดับ 2 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรกับอาชีพมีความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ชายที่ทำงานนอกบ้านจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่ทำงานอยู่ที่บ้าน เมื่อนำตัวแปรการช่วยงานบ้านเข้ามาร่วมพิจารณาก็พบว่า ความสัมพันธ์ยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม แต่ในกลุ่มชายที่ช่วยงานบ้านเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำงานบ้านเองพบว่า ในการเลี้ยงดูบุตรในระดับสูงจะมีร้อยละรวมเพิ่มขึ้นจากระดับ 2 ตัวแปร ซึ่งมากกว่าร้อยละของการมีส่วนร่วมในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าชายที่เป็นบิดามีแนวโน้มในการเลี้ยงดูบุตรสูงขึ้นตามการช่วยงานบ้านที่มากขึ้นด้วยเช่นกัน

2. อาชีพของภรรยา จากการศึกษาตัวแปรด้านอาชีพของภรรยาพบว่า ทั้งในการวิเคราะห์ 2 ตัวแปรและ 3 ตัวแปร ผลที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือการมีส่วนร่วมการเลี้ยงดูบุตรในระดับต่ำและระดับปานกลาง พบว่า ร้อยละของชายที่ภรรยาทำงานที่บ้านจะมีมากกว่าชายที่ภรรยาทำงานนอกบ้าน และในกลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับสูง พบว่า ชายที่ภรรยาทำงานนอกบ้าน จะมีร้อยละมากกว่าชายที่ภรรยาทำงานที่บ้าน และเมื่อนำตัวแปรการช่วยงานบ้านเข้ามาร่วมพิจารณาก็พบว่า มีลักษณะเดียวกับในตัวแปรอาชีพ กล่าวคือ ร้อยละของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรในระดับสูงจะเพิ่มขึ้นมากในกลุ่มชายที่ช่วยงานบ้านเป็นประจำ หรือเป็นผู้ทำงานบ้านเอง เมื่อนำมาวิเคราะห์การจำแนกเพศยังคงพบว่าตัวแปรอาชีพของภรรยา เมื่อนำตัวแปรอื่นๆ (ระดับการศึกษา, การช่วยงานบ้าน, จำนวนบุตร และผู้ดูแลบิดาในวัยเด็ก) มาร่วมพิจารณาด้วยแล้ว พบว่า ค่าความสามารถในการพยากรณ์ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดานั้นลดลงเล็กน้อย โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีตารางไขว้และการวิเคราะห์จำแนกเพศสามารถสรุปได้ว่า อาชีพของภรรยามีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร โดยที่ชายที่มีภรรยาทำงานนอกบ้านจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่ภรรยาทำงานอยู่ที่บ้าน

3. สถานภาพการทำงาน ผลจากการศึกษาตัวแปรทางด้านสถานภาพการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอาชีพ กล่าวคือ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ที่ได้มีแบบแผนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เบื้องต้น ทั้งในการวิเคราะห์ระดับ 2 ตัวแปรและ 3 ตัวแปร โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าชายที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างต่างๆ จะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่มีสถานภาพเป็นนายจ้างหรือผู้ที่ทำงานให้กับครอบครัว

4. สถานภาพการทำงานของภรรยา จากผลการศึกษาในระดับ 2 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรกับสถานภาพการทำงานของภรรยาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำตัวแปรการช่วยงานบ้านเข้ามาร่วมพิจารณาพบว่า ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามแบบแผนของความสัมพันธ์ยังคงเป็นไปแบบเดิม ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้

ว่าการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาจะมีการผันแปรไปตามสถานภาพการทำงานของภรรยา โดยที่ชายที่ภรรยาเป็นลูกจ้างต่างๆ จะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่ภรรยาเป็นนายจ้าง หรือผู้ที่ทำงานให้กับครอบครัว

5. รายได้ของครัวเรือน ผลของการศึกษารายได้ของครัวเรือนในระดับ 2 ตัวแปร พบว่าการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรจะมีความผันแปรไปตามรายได้ครัวเรือนดังสมมติฐานการศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกล่าวคือ ชายที่มีรายได้ครัวเรือนสูงจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่มีรายได้ครัวเรือนต่ำกว่า และเมื่อนำตัวแปรแบบของครัวเรือนเข้ามาร่วมพิจารณาด้วยแล้วพบว่า แบบแผนความสัมพันธ์ก็ยังคงในลักษณะเดิม แต่ช่องห่างในแต่ละกลุ่มจะลดลงกว่าเดิม โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยทางสังคม

1. ระดับการศึกษา จากผลการวิเคราะห์ทั้งในระดับ 2 ตัวแปรและ 3 ตัวแปร พบว่า การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมีความแปรผันตามระดับการศึกษา โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นและมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษามาวิเคราะห์โดยวิธีการจำแนกพหุก็พบว่า ค่าความสามารถในการพยากรณ์ลดลงเล็กน้อยซึ่งกล่าวได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษามีความสามารถในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรลดลงเล็กน้อย หลังจากนำตัวแปรอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์โดยวิธีตารางไขว้ และการวิเคราะห์จำแนกพหุ สรุปได้ว่า ชายที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

2. แบบของครัวเรือน ผลการศึกษาด้วยวิธีตารางไขว้ พบว่า การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรจะมีการผันแปรตามแบบของครัวเรือนโดยที่ในกลุ่มชายที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรระดับต่ำพบว่า ชายที่มีครัวเรือนแบบขยายจะมีร้อยละมากกว่าชายที่มีครัวเรือนแบบเดี่ยว ส่วนการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรในระดับปานกลางและสูงพบว่า ในกลุ่มชายที่มีครัวเรือนแบบเดี่ยวจะมีร้อยละมากกว่าชายที่มีครัวเรือนแบบขยาย

3. การช่วยงานบ้าน ในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรการช่วยงานบ้าน เป็นตัวแปรที่มีลักษณะพิเศษที่สุดกล่าวคือ การเลี้ยงดูบุตรมักจะถูกจัดให้อยู่ในประเภทเดียวกันกับการช่วยงาน ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ลักษณะความสัมพันธ์จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนมาก ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ไม่ว่าในระดับ 2 ตัวแปรและ 3 ตัวแปร พบว่า การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรจะมีความแปรผันอย่างชัดเจนในเรื่องของการช่วยงานบ้าน และความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกพหุ พบว่า ค่าความสามารถในการพยากรณ์ไม่ได้มีค่า

ลดลงเลย (พิจารณาจากค่า η/β เท่ากับ 0.34) ซึ่งแสดงว่า ความสามารถของตัวแปรการช่วยงานบ้านที่ จะอธิบายตัวแปร การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆเลยเมื่อนำตัวแปรอื่นๆ มาร่วม พิจารณาด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรการช่วยงานบ้านมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมาก กว่าตัวแปรอื่นๆ โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจากผลการศึกษาที่ ได้จากทั้งการวิเคราะห์ตารางไขว้และการวิเคราะห์จำแนกเพศสามารถสรุปได้ว่า ชายที่ช่วยงานบ้านเป็น ประจำหรือเป็นผู้ทำงานบ้านเองมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยงานบ้าน บ้างเป็นบางครั้ง

ปัจจัยทางประชากร

1. จำนวนบุตร จากผลการศึกษาทั้งในระดับ 2 ตัวแปรและ 3 ตัวแปร แสดงว่า จำนวนบุตร เป็นตัวแปรอีกตัวที่มีผลต่อความผันแปรของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร และความสัมพันธ์ดังกล่าวมี ลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ จำแนกเพศพบว่า ค่าความสามารถในการพยากรณ์ลดลงเล็กน้อย (η 0.06 เหลือ β 0.04) แสดงว่า ความ สามารถในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของจำนวนบุตรเมื่อนำตัวแปรอื่นๆ มาร่วมพิจารณา ด้วยเปลี่ยนแปลงลดลงเล็กน้อยโดยความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจากการวิเคราะห์ทั้ง วิธีตารางไขว้ และการวิเคราะห์จำแนกเพศสรุปได้ว่า ชายที่มีจำนวนบุตรน้อยจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร มากกว่าชายที่มีจำนวนบุตรมากกว่า

2. อายุ จากการวิเคราะห์ทั้งในระดับ 2 ตัวแปรและ 3 ตัวแปร การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู บุตรมีความแปรผันไปตามอายุ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ กล่าวคือในกลุ่มชายที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรระดับต่ำมีร้อยละของชายที่มีอายุ 34 ปีหรือต่ำ กว่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ 35-39 ปี และ 40 ปี หรือสูงกว่าตามลำดับ ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการ เลี้ยงดูบุตรในระดับสูงจะพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอายุ เมื่อนำตัวแปรที่ 3 คือ ตัวแปรการช่วยงาน บ้านเข้ามาร่วมพิจารณาก็ปรากฏลักษณะเช่นเดิม กล่าวคือ ในกลุ่มชายที่ช่วยงานบ้านเป็นประจำหรือเป็นผู้ ทำงานบ้านเองมีร้อยละของชายที่มีส่วนร่วมในระดับสูงเพิ่มมากกว่าในระดับต่ำ จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ชายที่มีอายุสูงจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าชายที่มีอายุต่ำกว่า

3. ระยะเวลาสมรส ผลการศึกษาตัวแปรระยะเวลาสมรสในระดับ 2 ตัวแปรพบว่า ในกลุ่มที่ มีส่วนร่วมในระดับต่ำจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระยะเวลาการสมรส กล่าวคือ ในกลุ่มชายที่มีระยะเวลา สมรสต่ำจะมีร้อยละมากที่สุด และมีร้อยละต่ำที่สุดในกลุ่มชายที่ระยะเวลาการสมรสสูง ส่วนในกลุ่มที่มี ส่วนร่วมในระดับสูงพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระยะเวลาการสมรส กล่าวคือ ร้อยละของชายที่มีระยะ ระยะเวลาสมรสสูงจะมีมากที่สุดและจะมีร้อยละลดลงตามระยะเวลาสมรสที่ต่ำลง ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็น

ไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำตัวแปรการช่วยงานบ้านมาร่วมพิจารณาพบว่าแบบแผนความสัมพันธ์ยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม ทั้งในทุกกลุ่มของการช่วยงานบ้าน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังคงพบในลักษณะเดิมว่า ในกลุ่มชายที่ช่วยงานบ้านเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำงานบ้านเองจะมีร้อยละเพิ่มขึ้นกว่าในระดับ 2 ตัวแปร

4. ผู้ดูแลบิดาในวัยเด็ก ประสิทธิภาพของชายที่เป็นบิดาในวัยเด็กมีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรด้วย ซึ่งจากผลการศึกษาในระดับ 2 ตัวแปรพบว่า การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมีความแปรผันตามตัวแปรผู้ดูแลบิดาในวัยเด็ก โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย พบว่าในกลุ่มชายที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละของชายที่มีการเลี้ยงดูบุตรในระดับสูงมีร้อยละที่สูงขึ้นและมากกว่าในระดับต่ำ ซึ่งแม้ว่าแบบแผนความสัมพันธ์ยังคงเป็นไปในลักษณะเดิมโดยความสัมพันธ์เป็นไปอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็แสดงให้เห็นว่า ชายจะมีแนวโน้มในการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน และเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกพบพบว่า ค่าความสามารถในการพยากรณ์ลดลง (พิจารณาค่า η 0.09 เหลือ β 0.07) ซึ่งก็น่าจะแสดงว่า ตัวแปรผู้ดูแลบิดาในวัยเด็กในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมีการเปลี่ยนแปลงลดลงตามอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ เมื่อนำเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ในด้านนโยบายรัฐควรส่งเสริมชายที่เป็นบิดาให้เห็นความสำคัญต่อการดูแลเอาใจใส่บุตรมากขึ้น ทั้งนี้ควรเน้นถึงความสำคัญต่อพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของบุตร รวมทั้งความสำคัญของเด็กในการพัฒนาประเทศในวันข้างหน้า

2. รัฐควรส่งเสริมให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลให้มากขึ้นตลอดจนมีการควบคุมคุณภาพของสถานที่ดังกล่าว ทั้งในด้านการดำเนินการและด้านราคา ส่วนทางด้านเอกชน ก็ควรส่งเสริมให้เกิดสถานเลี้ยงดูเด็กภายในบริษัทหรือสำนักงานเพื่อเป็นการบริการด้านสวัสดิการแก่พนักงาน และสะดวกต่อการรับส่งด้วยเช่นกัน

3. รัฐบาลและเอกชนควรสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีจำนวนบุตรที่เหมาะสม โดยการสนับสนุนด้านสวัสดิการต่างๆ เช่น ถ้าพนักงานมีบุตรไม่เกิน 2 คนจะได้รับลดหย่อนค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ เช่น ค่าเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาลของบุตร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรให้มากขึ้นทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ เนื่องจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับทางด้านนี้มีอยู่น้อยมาก
2. ในการศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาในครั้งต่อไปควรมีข้อมูล หรือปัจจัย อื่นๆ นอกเหนือจากที่ศึกษาในครั้งนี้อย่างอื่นหลายประเด็นเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการกินอยู่หรือภาวะ อารมณ์ของตัวบุตรเอง ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของบุตร หรือรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ ภายใน ครอบครัวด้วย
3. รายละเอียดในด้านพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดา ควรจะสร้างเกณฑ์วัดพฤติกรรม ดังกล่าวให้เป็นมาตรวัดที่มาตรฐาน
4. เนื่องจากผลการศึกษาของตัวแปรบางตัว คือ อาชีพ และสถานภาพการทำงานของชายไม่เป็น ไปตามผลงานวิจัย หรือเอกสารต่างๆ ที่ผ่านมาในอดีต ดังนั้น ควรทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปร ดังกล่าวให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น หรืออาจทำการวิจัยเชิงลึก ทั้งนี้เพื่อยืนยันสนับสนุน หรือปฏิเสธข้อค้นพบ ของการศึกษาในครั้งนี้อย่างยังเป็นการเพิ่มพูนให้เกิดความรู้ใหม่ด้วย
5. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดการแผ่ขยายในสาขาความรู้ทางการเลี้ยงดู บุตรของบิดาให้มากยิ่งขึ้น ดังนี้
 - 5.1 ศึกษาพฤติกรรมกรรมการช่วยงานบ้านของชายที่เป็นบิดาที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดกับ พฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรให้มากขึ้น
 - 5.2 ควรศึกษาถึงผลกระทบของการที่บิดาเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู บุตรของชายที่เป็นบิดา
 - 5.3 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและความคาดหวังที่มีต่อบุตรของบิดา โดยที่การ ศึกษาดังกล่าวจะต้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญต่อบุตรของชายที่เป็นบิดา และความคาดหวังในอนาคตต่อบุตร ด้วยเช่นกัน
 - 5.4 ควรทำการศึกษาวิจัยถึงรูปแบบการให้บริการด้านการดูแลบุตรของสถานเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนถึงโรงเรียนอนุบาลต่างๆ ทั้งในและนอกกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร กับกรณี
 ส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ และสถิติไคสแควร์

ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญทางสถิติ	
		ความสัมพันธ์ ของ 2 ตัวแปร	ความสัมพันธ์ เมื่อมีตัวแปรควบคุม
ลักษณะทางเศรษฐกิจ			
1. อาชีพ	x	-	
		การช่วยงานบ้าน	
		ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	-
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	-
2. อาชีพของภรรยา	✓	*	
		การช่วยงานบ้าน	
		ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	-
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	-
3. สถานภาพอาชีพ	x	*	
		อาชีพของภรรยา	
		ทำงานนอกบ้าน	*
		ทำงานที่บ้าน	*
4. สถานภาพการทำงานของ ภรรยา	✓	*	
		การช่วยงานบ้าน	
		ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	-
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	-
5. รายได้ของครัวเรือน	✓	-	
		แบบของครัวเรือน	
		แบบขยาย	-
		แบบเดี่ยว	-
ลักษณะทางสังคม			
1. ระดับการศึกษา	✓	*	
		การช่วยงานบ้าน	
		ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	*
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	*
2. แบบของครัวเรือน	✓	-	
		การช่วยงานบ้าน	
		ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	-
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	-
3. การช่วยงานบ้าน	✓	*	
		จำนวนบุตร	
		1 คน	*
		2 คน	*
		3 คนขึ้นไป	*

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญทางสถิติ	
		ความสัมพันธ์ ของ 2 ตัวแปร	ความสัมพันธ์ เมื่อมีตัวแปรควบคุม
ลักษณะทางประชากร			
1. จำนวนบุตร	✓	* ระดับการศึกษา ต่ำ	*
		ปานกลาง	*
		สูง	*
2. อายุ	✓	* การช่วยงานบ้าน ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	*
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	*
3. ระยะเวลาสมรส	✓	* การช่วยงานบ้าน ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้าง	-
		ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำเอง	-
4. ผู้ดูแลบิดาในวัยเด็ก	✓	* ระดับการศึกษา ต่ำ	-
		ปานกลาง	-
		สูง	-

✓ ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

x ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การจำแนกพหุ (MCA) ของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชาย จำแนกตามลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร

ลักษณะภูมิหลัง	จำนวนตัวอย่าง (N)	พฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในการเลี้ยงดูบุตร	
		ค่าที่ยังไม่ปรับ	ค่าที่ปรับแล้ว
ค่าเฉลี่ยรวม = 84.46			
อาชีพของภรรยา			
- ชายที่ภรรยาต้องทำงานนอกบ้าน	369	85.92	84.65
- ชายที่ภรรยาต้องทำงานที่บ้าน	257	82.36	84.19
eta/beta		0.09	0.01
ระดับการศึกษา			
- ระดับการศึกษาต่ำ	146	82.71	82.60
- ระดับการศึกษาปานกลาง	233	83.82	83.66
- ระดับการศึกษาสูง	247	86.10	85.72
eta/beta		0.07*	0.05*
การช่วยงานบ้าน			
- ไม่เคยช่วยเหลือหรือช่วยบ้างเป็นบางครั้ง	404	79.50	79.60
- ช่วยเป็นประจำหรือเป็นผู้ทำงานบ้านเอง	222	93.49	93.31
eta/beta		0.34**	0.34**
จำนวนบุตร			
- จำนวนบุตร 1 คน	178	85.36	85.12
- จำนวนบุตร 2 คน	326	84.48	84.40
- จำนวนบุตร 3 คนขึ้นไป	122	82.04	82.00
eta/beta		0.06	0.04

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะภูมิหลัง	จำนวนตัวอย่าง (N)	พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม ในการเลี้ยงดูบุตร	
		ค่าที่ยังไม่ปรับ	ค่าที่ปรับแล้ว
ผู้ดูแลบิดาในวัยเด็ก			
- ไม่มีบิดาคูแ่ในวัยเด็ก	143	81.23	81.12
- มีบิดามีส่วนร่วมในการดูแล	483	85.42	85.26
eta/beta		0.09*	0.07*
R ²			0.503

* ระดับนัยสำคัญของสถิติ F ที่น้อยกว่า 0.05

** ระดับนัยสำคัญของสถิติ F ที่ 0.000

eta หมายถึง ค่าสถิติที่ระบุดัชนีความสัมพันธ์ที่แสดงถึงความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม

beta หมายถึง ค่าสถิติที่ระบุดัชนีความสัมพันธ์ที่วัดความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามเมื่อควบคุมผลของตัวแปรอื่นแล้ว

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรกับการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดา ด้วยวิธีการจำแนกพหุ (MCA)

ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	
		ก่อนปรับ	หลังปรับ
ลักษณะทางเศรษฐกิจ			
อาชีพของภรรยา	✓	-	-
ลักษณะทางสังคม			
ระดับการศึกษา	✓	*	*
การช่วยงานบ้าน	✓	**	**
ลักษณะทางประชากร			
จำนวนบุตร	✓	-	-
ผู้ดูแลบิดาในวัยเด็ก	✓	*	*

✓ ความสัมพันธ์เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

x ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

* ระดับนัยสำคัญของสถิติ F ที่ 0.05

** ระดับนัยสำคัญของสถิติ F ที่ 0.001

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกื้อ วงศ์บุญสิน. 2534. *การทำงานของสตรีกับความต้องการผู้ดูแลเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร*. เอกสารสถาบันหมายเลข 183/34. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือนใจ อินทุโสมา. 2517. *ลักษณะโครงสร้างครัวเรือนและบทบาทพ่อแม่ ศึกษาครอบครัวของคนไข้ที่มารับบริการรักษาแบบไม่เสียเงินในแผนกวิชากุมารเวชศาสตร์ ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชรา บุญกนก. 2531. *บทบาทของบิดาในการเสริมราคาในการเลี้ยงดูทารก*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภารัตน์ ทวีเกียรติตระกูล. 2528. *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการรับรู้บทบาทการเป็นบิดาของสามี ในขณะภรรยาตั้งครรภ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญศรี พิชัยสนธิ และคนอื่นๆ. 2531. *การปฏิบัติบทบาทของพ่อและแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน*. *วารสารสมาคมกุมารแพทย์*. 27 (กรกฎาคม-กันยายน 2531): 42-51.
- สมบูรณ์ ศาลาชีวิน. 2526. *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สำเนียง แย้มสอาด. 2529. *บทบาทของบิดาคู่ต่อการเลี้ยงดูทารกตามการรับรู้ของตนเอง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุน อมรวิวัฒน์, ทศนา เข้มมณี, วารี ธีระจิตร และอุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. 2534. *การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ ศรีจันทร์ธาดา. 2527. *ความพร้อมในการเป็นบิดามารดาของบิดามารดาในภาคเหนือของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสพิน สุวรรณกุล. 2535. *ศึกษาบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

- Bomar, P.J. 1989. *Nurses and Family Health Promotion: Concepts, Assessment, and Interventions*. Baltimore: Williams & Wildins.
- Duvall, D.M. 1967. *Family Development*. 3rd ed. Philadelphia: J.B. Lippincott Company.
- Murphy, C.M. 1986. "Assessment of Fathering Behaviors." *Nursing Assessment and Strategies for the Family at Risk: High-Risk Parenting*. pp. 41-60. 2nd ed. Edited by S.H. Johnson Philadelphia: J.B. Lippincott co.
- Peek, P. 1975. "Family Composition and Married Female Employment: the Case of Child." *World Employment Research*. Geneva: ILO.